

Dotychczasowe badania własne dotyczące wpływu zróżnicowanych dawek oraz sposobów nawożenia mineralnego na intensywność występowania ważniejszych szkodników w sadach jabłoniowych wykazały m. in., że jabłonie pozbawione kompleksowego nawożenia mineralnego, uprawiane w systemie tradycyjnym, w znacznym stopniu uszkodzone są przez zwójkówki, a szczególnie przez owocówkę jabłkówekkę. Natomiast zwiększenie intensywności nawożenia mineralnego stymulowało rozwój przedziorków. Z tego też względu celem niniejszej pracy jest szczegółowe opracowanie wstępnie omówionych zależności, stanowiących podstawę programu produkcji tzw. „zdrowej żywności”.

Władysław HUSZCZA, Lublin

Materiały do poznania entomofauny rezerwatu „Świdwie”

Contribution to the knowledge of the entomofauna of „Świdwie” nature reserve

Badania prowadzone były na terenie rezerwatu Świdwie (UTM VV53) w lipcu 1997 r.

Rezerwat obejmuje misę jeziora i przyległe tereny o charakterze podmokłym i kserotermicznym.

Badano skład gatunkowy trzech rzędów owadów: *Lepidoptera*, *Odonata* i *Orthoptera*.

Z motyli zajmowano się gatunkami dziennymi. Stwierdzono dominację gatunków *Lycanidae* na murawach kserotermicznych. Na uwagę zasługuje fakt znalezienia gatunku chronionego *Apatura iris* – pierwsze stwierdzenie na tym terenie. *Orthoptera* reprezentowane były przez niewiele gatunków lecz w dużych liczebnościach.

Badania są prowadzone także w bieżącym, 1998 roku.

Dariusz JANICKI, Szczecin

Insektarium w Ogrodzie Zoologicznym w Poznaniu

The Insectarium in the Poznań ZOO

W maju 1977 roku w ponad 100-letnim Ogrodzie Zoologicznym w Poznaniu oddano do użytku pawilon insektarium w Nowym ZOO na Białej Górze. Poprzedzały go: sezonowa wystawa „Zwierzęta mało znane” czynna w 1971 roku w Starym ZOO oraz niewielka stała ekspozycja bezkręgowców lądowych i słodkowodnych w adaptowanej części pawilonu ssaków drapieżnych w Starym ZOO.

Ze względu na duże znaczenie dydaktyczne oraz zainteresowanie zwiedzających powstał pomysł utworzenia działu bezkręgowców. Inicjatorem i głównym projektantem nowego pawilonu był dr Adam TABORSKI (ówczesny dyrektor ZOO) a pierwszym asystentem mgr Edward BARANIAK. Ekspozycja stanowiła istotne uzupełnienie kolekcji faunistycznej ZOO, gdyż spośród przeszło miliona gatunków zwierząt 97% to bezkręgowce. Pierwotnie pawilon przeznaczony był dla owadów leśnych strefy umiarkowanej. Obecnie służy głównie do pokazywania bezkręgowców egzotycznych. Budynek ma 16 mniejszych okien wystawowych o wymiarach 60 cm × 100 cm × 100 cm oraz 4 większe zewnętrzne gabloty o wymiarach 110 cm × 120 cm × 150 cm. Nad każdym oknem umieszczona jest etykieta z danymi

o biologii gatunku wraz z jego kolorową fotografią. Plansze wokół budynku informują o systematyce i rozwoju bezkręgowców. Zaplecze hodowlane mieści się w trzech pomieszczeniach w odrębnym budynku poza terenem zwiedzania. Staraniem dyrektora naczelnego inż. Lecha BANACHA przeprowadzono w bieżącym roku remont innowacyjny ekspozycji. Szerokie kontakty zagraniczne dyrektora do spraw hodowlanych mgr Radosława RATAJSZCZAKA umożliwiają nawiązanie współpracy z ośrodkami hodującymi bezkręgowce oraz wzbogacenie kolekcji o nowe interesujące gatunki. Rozwój kolekcji bezkręgowców obrazuje porównanie ilości gatunków z roku 1977 z rokiem 1998. Wije w 1977 r. – 2 gat.; w 1998 r. – 2 gat.; owady w 1977 r. – 25 gat. , w 1998 r. – 40 gat. ; pajęczaki w 1977 r. – 4 gat. , w 1998 r. – 22 gat.; ślimaki w 1977 r. – 1 gat. , w 1998 r. – 7 gat.

Ciekawsze gatunki owadów to liściec *Phyllium* sp., patyczak *Acrophylla wuelfingi*, rohatyniec *Xylotropes gideon*, kruszczyca *Eudicella smithi*, pawica *Philosamia cynthia*, modliszka *Sphodromantis* sp., pluskwiak afrykański *Platyperis biguttata*. Dużym zainteresowaniem zwiedzających cieszą się jadowite skolopendry, skorpiony i ptaszniki. Najcenniejszymi gatunkami w hodowli są ślimaki z rodziny *Partulidae* (EEP) oraz ptasznik czerwono-kolanowy *Euathlus smithi* (Czerwona Księża).

Pracownicy poznańskiego insektarium

Duże zasługi wniósł długoletni pracownik wyróżniony złotą odznaką PTE nieżyjący już lepidopterolog-amator Marceli LEWANDOWSKI. Członkiem PTE jest także Jacek PAŁASIEWICZ również lepidopterolog (brygadzysta działu). Zapleczem hodowlanym bezkręgowców zajmuje się od lat Eliza JANUSZEWSKA. Od 1978 roku na stanowisku asystenta insektarium pracuje mgr Anna JÓZEFOWICZ (od 1996 roku zastępowana przez mgr Hannę SITEK). Pracownicy insektarium wraz z asystentami Działu Dydaktycznego prowadzą prelekcje dla młodzieży, prezentując bezkręgowce z różnych grup systematycznych, opiekują się uczniami startującymi w olimpiadach biologicznych, a także szkołą praktykantów i wolontariuszy.

Anna JÓZEFOWICZ, Poznań

Ekologiczna waloryzacja zarośli śródpolnych na przykładzie zgrupowań biegaczowatych (*Coleoptera: Carabidae*) – wyniki wstępne*

Ecological evaluation of the midfield copses on the basis of ground beetle (*Coleoptera: Carabidae*) communities – preliminary results

Przedmiotem badań były zgrupowania biegaczowatych (*Carabidae*) w 4 rodzajach zarośli śródpolnych (Z1 – zakrzewienia z dużym udziałem drzew, Z2 – zakrzewienia na skarpie, Z3 – roślinność zielna z pojedynczymi krzewami, Z4 – roślinność zielna z udziałem drzew i krzewów). Stanowiska te były zlokalizowane na terenie Zespołu Nadwiślańskich Parków Krajobrazowych, w woj. bydgoskim.

Chrząszcze odławiano do pułapek Barbera, które opróżniano co 10 dni w okresie od maja do sierpnia 1997 r. Po oznaczeniu zebranego materiału do gatunku (rodzaju), zgrupowania oceniano pod względem wybranych wskaźników ekologicznych.

* Temat zrealizowany w ramach Grantu KBN Nr 6 P04F 052 11